

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างอายุ เพศ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิตภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ โดยนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร ได้แก่ อายุ เพศสถานภาพสมรสรายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาป่วยเป็นโรคซึมเศร้า โรคประจำตัว ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\pm SD$) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 6

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสิ้นหวังความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\pm SD$) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุเพศ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองภาวะซึมเศร้า และการสนับสนุนทางสังคม กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 16

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
$\pm S.D$	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Sig	หมายถึง	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบ (Significance)
r	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
p	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญ
η	หมายถึง	สัมประสิทธิ์อีตา (Eta)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร เป็นค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงไว้ในตารางดังนี้ 6-7

ตารางที่ 6 ค่าความถี่และร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
อายุ (ปี) $\bar{X} = 70.30, \pm SD = 7.93$		
60 - 69	82	52.6
70 - 79	50	32.0
80 ปีขึ้นไป	24	15.4
เพศ		
ชาย	61	39.1
หญิง	95	60.9
สถานภาพสมรส		
คู่	50	32.1
โสด	32	20.0
หม้าย	68	43.6
หย่า	2	1.3
แยก	4	2.6
รายได้		
เพียงพอ	87	55.8
ไม่เพียงพอ	69	44.2
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	67	42.9
ประถมศึกษา	70	44.9
ปวช. หรือ มัธยมศึกษา	6	3.8
ปวส. หรือ อนุปริญญา	1	0.6
ปริญญาตรี	12	7.7

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 60.9 อายุกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย (\bar{X}) 70.30 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.93 อยู่ในช่วงอายุ 60- 69 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.6 ช่วงอายุตั้งแต่ 80ปี พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.4 สถานภาพสมรส หม้าย มากที่สุด รองลงมาเป็น คู่/โสด/แยก/หย่า คิดเป็นร้อยละ 32.1, 20.0, 2.6 และ 1.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 55.8 ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 44.9 ในกลุ่มไม่ได้เรียนคิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.7 และกลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. พบน้อยที่สุดและใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 3.8 และ 0.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าความถี่และร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร จำแนกตาม ระยะเวลาป่วยด้วยโรคซึมเศร้า การเจ็บป่วยโรคประจำตัว ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
ระยะเวลาป่วยโรคซึมเศร้า $\bar{X} = 3.47, \pm SD = 2.83$		
1-2 ปี	73	46.8
มากกว่า 2 ปีขึ้นไป	83	53.2
โรคประจำตัว		
เป็นโรคประจำตัว	121	77.6
ไม่เป็นโรคประจำตัว	35	22.4
ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมศาสนา		
ทุกวัน	47	30.1
ทุกสัปดาห์	35	22.4
ทุกเดือน	21	13.5
2-3 ครั้งต่อปี	53	34.0

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้าสูงอายุส่วนใหญ่ ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าในช่วง 2 ปีขึ้นไป พบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.2 ส่วนใหญ่เป็นโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 77.6 และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาส่วนใหญ่ 2-3 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ ทุกวัน ทุกสัปดาห์ และทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 30.1, 22.4 และ 13.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสิ้นหวัง ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิตภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุจำแนกตาม ความสิ้นหวัง ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม

ตัวแปร	\bar{X}	$\pm S.D.$	ระดับ
ความสิ้นหวัง	15.87	5.40	ปานกลาง
ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	3.00	1.24	เชื่อและปฏิบัติทุกสัปดาห์
ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต	7.75	5.14	-
ภาวะซึมเศร้า	18.87	5.02	ปานกลาง
ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	26.69	3.71	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคม	52.02	6.16	ดี

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของความสิ้นหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 15.87, \pm SD = 5.40$) ค่าเฉลี่ยความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 3.00, \pm SD = 1.24$) มีความเชื่อและมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาทุกสัปดาห์ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ความเครียดในชีวิตเฉลี่ย ($\bar{X} = 7.75, \pm SD = 5.14$) ค่าเฉลี่ยของภาวะซึมเศร้าปานกลาง ($\bar{X} = 18.87, \pm SD = 5.02$) และค่าเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.69 \pm SD = 3.71$) ส่วนค่าเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 52.02, \pm SD = 6.16$)

ตารางที่ 9 ความถี่ และร้อยละของระดับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

ความสิ้นหวัง	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
คะแนนความสิ้นหวังโดยรวม (\bar{X} =15.87,±SD =5.40)		
มีความสิ้นหวังเล็กน้อย (1- 10 คะแนน)	30	19.2
มีความสิ้นหวังปานกลาง (11-18 คะแนน)	76	48.7
มีความสิ้นหวังมาก (19- 30คะแนน)	50	32.1

จากตารางที่9พบว่าความสิ้นหวังโดยรวมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุมีความสิ้นหวังอยู่ในระดับปานกลาง (11 -18คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 48.7ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.87ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ5.40รองลงมาพบว่าระดับความสิ้นหวังอยู่ในระดับรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 32.1และมีความสิ้นหวังไม่รุนแรง คิดเป็นร้อยละ 19.2

ตารางที่ 10 ความถี่และร้อยละ ของความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	จำนวน(N=156)	ร้อยละ
คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา (\bar{X} = 3.00,±SD =1.24)		
ทุกวัน	47	29.0
ทุกสัปดาห์	35	21.6
ทุกเดือน	21	13.0
2- 3 ครั้งต่อปี	53	32.7

จากตารางที่ 10พบว่าความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาโดยรวมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ทุกสัปดาห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ3.00ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (±SD) เท่ากับ 1.24 ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา 2-3 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 32.7รองลงมา คือ ทุกวัน ทุกสัปดาห์ และทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 29.0 , 21.6และ 13.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ความถี่และร้อยละ ของประสบการณ์ความเครียดในชีวิต

ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต (0 – 25 คะแนน)	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
คะแนนประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ($\bar{X} = 7.75, \pm SD = 5.14$)	Min= 6, Max=23	
เล็กน้อย (1-8 คะแนน)	117	75.0
ปานกลาง (9-16 คะแนน)	32	20.5
รุนแรง (17-25 คะแนน)	7	4.5

จากตารางที่ 11 พบว่าประสบการณ์ความเครียดในชีวิตของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ ส่วนใหญ่จำนวนการเกิดเหตุการณ์ต่าง ที่เกิดและส่งผลเสียต่อกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 7.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\pm SD$) เท่ากับ 5.14 คิดเป็นร้อยละ 75.0 ค่าคะแนนต่ำสุด Min = 6 ค่าคะแนนสูงสุด Max = 23 คะแนนจากจำนวนแบบสอบถาม 25 ข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ความเครียดในชีวิตของผู้สูงอายุที่เกิดและส่งผลเสียมีเหตุการณ์ที่เกิดและส่งผลเสีย จำนวนน้อยที่สุด 6 คะแนนและคะแนนมากที่สุด 23 คะแนน

ตารางที่ 12 ความถี่และร้อยละ ของภาวะซึมเศร้า

ภาวะซึมเศร้า	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
คะแนนภาวะซึมเศร้า ($\bar{X} = 18.87 \pm SD = 5.02$)		
ปกติ (0 – 12 คะแนน)	17	10.9
เล็กน้อย (13-18 คะแนน)	54	34.6
ปานกลาง (19-24 คะแนน)	68	43.6
รุนแรง (25-30 คะแนน)	17	10.9

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลางค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 18.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\pm SD$) เท่ากับ 5.02 คิดเป็นร้อยละ 34.6 โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี

ภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง (19 –24คะแนน)คิดเป็นร้อยละ 43.6มีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรง(25-30 คะแนน)คิดเป็นร้อยละ10.9 มีภาวะซึมเศร้าระดับปกติ (0-12คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่13 ความถี่และร้อยละ ของความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
คะแนนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (\bar{X} =26.69 \pm S.D =3.71)		
ระดับต่ำ (1 -20 คะแนน)	7	4.5
ระดับปานกลาง (21 -30 คะแนน)	130	83.3
ระดับสูง (31 -40 คะแนน)	19	12.2

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ระดับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ26.69ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (\pm SD)เท่ากับ3.71 คิดเป็นร้อยละ 83.3

ตารางที่ 14ความถี่และร้อยละ ของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม	จำนวน (N=156)	ร้อยละ
การสนับสนุนทางสังคม(\bar{X} = 52.0, \pm S.D = 6.16)		
ไม่ดี (25 - 50 คะแนน)	58	37.2
ดี (51- 75 คะแนน)	98	62.8

จากตารางที่ 14 พบว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุมีการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 52.0 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (\pm SD) เท่ากับ 6.16 คิดเป็นร้อยละ 62.8

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุจำแนกรายด้าน(N=156)

ข้อมูลรายด้าน	\bar{X}	$\pm S.D$
ด้านความผูกพันใกล้ชิด	9.88	1.41
ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม	9.75	1.84
ด้านได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนา	10.29	1.63
ด้านความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	9.96	1.46
ด้านการได้รับความช่วยเหลือ	10.32	1.44
รวม	52.0	6.16

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุมีการสนับสนุนทางสังคมทางด้านการได้รับความช่วยเหลือและด้านการได้รับการพัฒนาสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 10.32 \pm SD = 1.44$ และ $\bar{X} = 10.29 \pm SD = 1.63$ ตามลำดับ) ส่วนการสนับสนุนทางสังคมด้านอื่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างกันเล็กน้อย ด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสังคม ($\bar{X} = 9.75 \pm SD = 1.84$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์อีตา(Eta Coefficient: η)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับของการมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

ปัจจัยคัดสรร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์			
	r	η	p-value	ระดับความสัมพันธ์
เพศ	-	.082	.310	-
อายุ	.078	-	.332	-
ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	.138	-	.086	-
ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต	-.200	-	.012	ต่ำ
ภาวะซึมเศร้า	.670	-	.000	ปานกลาง
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	-.581	-	.000	ต่ำ
การสนับสนุนทางสังคม	-.481	-	.000	ต่ำ

ตารางจากตารางที่ 16 พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ และความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความสิ้นหวังของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสิ้นหวังของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความสิ้นหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสถิติที่ระดับ.05($r = -.200$) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และ การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความสิ้นหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสถิติที่ระดับ .01($r = -.581, r = -.481$,ตามลำดับ) ส่วน ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01($r = .670$)